

Tidsomstændighederne byder Foreningen

Taler
Søren Tybring

Dato
20 oktober 1814

Sted
Christiania

Omstændigheter
Det første overordentlige Storting

- 1 Med den dybeste Kummer har jeg og sikkerlig flere Tusinde af Norges redelige
Mænd erfaret, at vor elskværdige Kristian Fredrik trækker sin Haand tilbage fra
det nysgrebne Statsror for at lette Norges Forening med Sverige. Jeg vilde være
uværdig den Tillid, mine Medborgere, af hvilke jeg hidsendtes, have ydet mig,
5 jeg vilde handle aldeles imod min personlige Overbevisning, naar jeg ikke med
den Simpelhed og Sandhed, der egner Nordmanden og den vigtige Sag, her
omhandles, fremsatte de Grunde, paa hvilke jeg bygger den Formening, at en
saadan Forening aldeles ikke kan være ønskelig. Skulde Foreningen mellem
Norge og Sverige vorde til Held for begge Riger, saa maatte der herske en større
10 Overensstemmelse imellem begge Nationer, end Historiens Aarbøger og den
daglige Erfaring viser, at der gjør. Jeg kjender saameget til den svenske Nation i
det hele, at jeg tror, enhver tænkende Mand ikke kan andet end skjænke den
uskrømtet Agtelse, og i mange Henseender Beundring! Jeg kjender enkelte
Svenste, baade høie og lave, hvilkes Venskab jeg agter for min Heder; og, uagtet
15 alt dette, kan jeg dog paa ingen Maade forestille mig, at en Forening imellem
Norge og Sverige vilde være at ønske!

- Som infødt Nordmand forbyder Beskedenhed mig at tale om Nordmandens
uaftvistelige Verd - et Verd, de Svenske selv erkjender; thi hvortil ellers de store
20 Anstrengelser, hvortil ellers den mulige Blodsudgydelse for at komme i
Besiddelse af os? Imidlertid har Nordmænd om Svenske og Svenske om
Nordmænd saa at sige med Modersmelken indsuget Begreber, der langt fra ikke
afføder den Tillid og Hengivenhed, der burde være den usavnelige Grundvold
for en fast og lykkelig Forening. Ikke svare man mig, at disse Begreber er idel
25 Fordomme! Lad saa være - endskjønt der sikkerlig findes mange, saare mange,
saavel i Sverige som i Norge, der ikke saa ligefrem vil tro det! Kjender vi
Mennesket, saa ved vi og, hvor saare lang Tid, der udfordres, for at udrydde

indgroede Fordomme, og hvilken Ømhed, Varsomhed og Flid man maa
30 anvende paa dette vanskelige Arbeide! Da vi, forenede med Danmark, sluttede
den sidste Fred med Sverige, havde ogsaa jeg den søde Drøm, at Arbeidet skulde
lykkes; men ligefra faa Maaneder efter Freden og indtil nærværende Stund har
Tildragelsernes Gang smerteligen vaagnet mig af min Drøm. Det hvassese og
mest ødeleggende af alle Sverd - Hungerens - trak Sverige imod Norge, og hvad
35 Under, om Norge ræddes for den Favn, hvori Norges elskede og evig
uforglemmelige Kristian August indviedes til Døden?

Vistnok havde Norges Forening med Danmark sin store Ulempe for Norge!
Foreningsbaandet brast, og jeg tilstaar aabenhjertigen, at jeg ønsker, det aldrig
40 mere maatte knyttes! Dog, mildt var det danske Scepter - den danske Adel
trykkede os ikke - vore Skatter og Tyngder var ikke sværere, end vi godt kunde
bære dem - Fyrstens Erobringssyge forøgede ikke vore Enkers og Faderløses
Antal - og Danmark kornrige Sletter gjorde, at vi med glad Hjerter og kraftfuld
Haand kunde fremlokke Velstand af Norges malmrige Fjelde!

45 Mange af de her forsamlede Mænd har, ligesom jeg, i kortere eller i længere Tid
opholdt sig i Danmark; og jeg trøstigen spørger dem: blev vi ikke - naar vi selv
fortjente det - behandlede med udmerket Agtelse og forekommende Godhed af
vore dengang værende danske Brødre?

50 Hvad kan vi nu i disse Henseender vente os af Sverige? Historien viser os
mangen stor og kjæk Konge paa den svenske Throne! Men - jeg spørger hver
redelig svensk Mand, om ikke disse samme Kongers Udvidelsesplaner og
Begjærlighed efter Heltenavn og Helteros har bragt megen Kvide over det brave
55 svenske Folk og udtømt mange af Landets rigeste Hjelpkilder?

Hvad den gjæve ophøiede Fyrste angaar, der ved sin i Europa lysende Heltedaa
er kommen den svenske Throne nærmest, saa synes det, efter mit Omdømme af
hans hidtil brugte Fremgangsmaade, klart, at hine Karlens og Gustavers
60 Krigeraand er ham egen, og at han foretrækker den blodbestænkte
Laurbærkrans for Fredens velsignede Oliegren.

Maaske har intet Land, efter sin Størrelse, en talrigere og mægtigere Adel end
Sverige. Blev Norge forenet med Sverige - hvor lettelig kunde da den svenske
65 Adel faa en hidtil ukjendt og derfor dobbelt modbydelig Indflydelse paa Norge?

Det var rimeligt, at vi som lige Brødre maatte bære lige Byrder! Og - hvor langt
70 sværere vilde da ikke Norges Byrder blive efter Foreningen med Sverige, end de
forhen var? Norge og Sverige har - saavidt jeg kan skjønne - de samme
Indtægtskilder og den samme Trang! Siger nu ikke den sunde Fornuft, at to
saadanne Riger, især naar de er saa fattige som Norge og Sverige, aldrig kan
75 vorde lykkelige ved at forenes. Med Korn og andre Fødemidler kan hverken
Norge hjælpe Sverige eller Sverige Norge; og hvor let kan ikke Sverige, efter
Foreningen med Norge, indvikles i Krig med Danmark, Preussen og Rusland,
hvorfra vi almindelig faar vore Fornødenheder - og hvad vil da Følgen blive?
Fælles Elendighed og den frugtesløse Beklagelse: Vi kan ei sige til Norges Stene:
«Bliver Brød!»

80 Er det da min Attraa at se Krigens Rædsler atter at udbrede sig over mit
dyrebare Fødeland? Ønsker jeg da, at fortvivlende Enkers og forladte Faderløses
vilde Skrig fra de brændende Ruiner skal gyseligen lyde for mit Øre? Nei!
Tidsomstændighederne byder Foreningen med Sverige; - jeg vil denne Forening,
85 blot at den norske Nations hidtil uplettede Ære ikke krænkes! Lader os blot ikke
handle saa, at vore Efterkommere skal nævne os med haanende Ynk, som
Svaglinge, der kun saa paa Øieblikkets Fordel og gav Slip paa alt, hvad der burde
være Nordmanden dyrebart og helligt! Svensken maa ikke foreskrive os, men det
tilkommer os at foreskrive ham Foreningsvilkaarene! Har vi gjort dette efter
90 Billighed, med Frimodighed og Kraft, og han da ei vil antage dem - da heller slaa
til sidste Mand end med frivillig Usselhed at underkaste os! Og falder vi da i
Striden - Velan! vi falder da for den gode Sag, som frie Mænd; og vore Børn og
Børnebørn skal da stanse ved vor Grav, minde vor Daad og velsigne vort Minde!

95 **Kilde**

A. O. Øverland. Illustreret Norges Historie. Tolvte Bind. Kristiania 1897, s. 378-379.

Emner

1814, Grunnloven, Innlegg i Stortinget, Storting

100 **URI**

<https://www.virksommeord.no/tale/tidsomstaendighederne-byder-foreningen>